

International Journal of Social Sciences

ISSN:2587-2591

[DOI Number:http://dx.doi.org/10.30830/tobider.sayi.18.3](http://dx.doi.org/10.30830/tobider.sayi.18.3)

Volume 8/2

2024 p. 33-47

ALBERT CAMUS'UN "DÜŞÜŞ" ADLI ESERİNİN TÜRKÇEYE ÇEVİRİLERİNİN TOURY'NİN EREK ODAKLI KURAMI VE NİDA'NIN EŞDEĞERLİĞİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

ANALYSING THE TRANSLATIONS OF ALBERT CAMUS'S "THE FALL" INTO TURKISH IN THE CONTEXT OF TOURY'S TARGET-ORIENTED THEORY AND THE NIDA'S EQUIVALENCE

Merve ARAS*

Perihan YALÇIN**

ÖZ

Bu çalışma, Albert Camus'un "Düşüş" adlı eserinin üç farklı Türkçe çevirisini, Gideon Toury'nin erek odaklı kuramı ve Eugene Nida'nın eşdeğerlik bağlamında karşılaştırmalı olarak incelemektedir. Çeviri sürecinin iletişimsel ve anlamsal boyutlarına odaklanan analiz, çevirmenlerin tercihlerini ve zorluklarını anlamak için teorik bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır. Erek odaklı kuram, çevirmenin eserin iletişimsel amacını gözetirken; eşdeğerlik kavramı, anlamın doğru ve eksiksiz bir biçimde aktarılmasını hedeflemektedir. Çalışma, çeviri sürecinin dilbilgisel eşdeğerlikten daha derin anlam eşdeğerliğine nasıl ulaşabileceğini ve iletişimsel etkinliği nasıl koruyabileceğini analiz etmektedir. Analiz sonuçları, çeviri sürecinin karmaşıklığını vurgulayarak, çevirmenin kültür, iletişim faktörleri ve dilin etkileşimini dikkate alması gerektiğini ortaya koymaktadır. Çalışmada çeviri tercihlerinin genellikle kabul edilebilir olduğu görülmüştür, ancak kültürel referanslar ve dil özelliklerinin kaybedilmeden korunması gerektiği vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çeviri Analizi, Erek Odaklı Kuram, Eşdeğerlik, Camus, "Düşüş".

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı, E-mail: 23811010003@gazi.edu.tr, ORCID: 0009-0003-8846-6429, Ankara, Türkiye.

** Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı, E-mail: perihan@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3831-7508, Ankara, Türkiye.

ABSTRACT

This study comparatively examines three different Turkish translations of Albert Camus' "The Fall" within the framework of Gideon Toury's target-oriented theory and Eugene Nida's equivalence. The analysis, focusing on the communicative and semantic dimensions of the translation process, aims to provide a theoretical framework to understand translators' choices and challenges. While target-oriented theory considers the communicative purpose of the work, the theory of equivalence aims to ensure the accurate and complete transfer of meaning. The study analyzes how the translation process can achieve deeper semantic equivalence beyond grammatical equivalence and maintain communicative effectiveness. The results of the analysis highlight the complexity of the translation process, emphasizing the need for translators to consider culture, communication factors, and the interaction of language. The study contributes significantly to further research in translation and a deeper understanding of translation processes. It is observed that translation choices are generally acceptable, but it is emphasized that cultural references and language features should be preserved without being lost.

Keywords: *Translation Analysis, Target-Oriented Theory, Equivalence, Camus, "The Fall".*

GİRİŞ

Çeviri, farklı dillerde yazılmış eserlerin anlamının ve etkileşiminin korunması amacıyla gerçekleştirilen karmaşık bir süreçtir. Bu çalışmada, çeviri alanındaki temel teorilerden biri olan erek odaklı kuram ve eşdeğerlik kavramı bağlamında, Albert Camus'un "Düşüş" adlı eserinin üç farklı kişi tarafından yapılmış çevirilerinin analizi yapılmıştır. Bu analiz, çeviri sürecinin iletişimsel ve anlamsal boyutlarına odaklanarak, çevirmenlerin karşılaştığı zorlukları anlamak ve çözmek adına sağlam bir teorik çerçeve sunmayı amaçlamaktadır.

Eserin çevirisindeki temel yaklaşımları incelendiğinde erek odaklı kuramın ve eşdeğerlik kavramının nasıl etkili olduğunu anlamak önemli bir konu haline gelmektedir. Erek odaklı kuram, çevirmenin eserin iletişimsel amacını gözetmesini ve okuyucuyla etkileşim kurmasını vurgularken, eşdeğerlik kavramı ise anlamın doğru ve eksiksiz bir biçimde aktarılmasını hedeflemektedir. Bu bakımdan bu çalışmada, Albert Camus'un "Düşüş" adlı eserinin üç farklı çevirisi erek odaklı kuram ve eşdeğerlik kavramı bağlamında değerlendirilerek; çevirmenlerin tercihleri ve yaşadıkları zorluklar incelenmiştir. Bu çerçevede, çevirinin dilbilgisel eşdeğerlikten daha derin anlam eşdeğerliğine nasıl ulaşabileceği ve iletişimsel etkinliği nasıl koruyabileceği analiz edilmiştir.

Gideon Toury'nin Erek (Hedef) Odaklı Kuramı

Gideon Toury'nin çeviri kuramları içinde öne çıkan ve çeviriyi hedef kültür okuyucusuna odaklayan bir perspektif sunan "betimleyici yaklaşım" olarak da bilinen "Erek Odaklı Yaklaşım Kuramı," çeviri sürecini anlamak ve değerlendirmek için kapsamlı bir çerçeve sunmaktadır. Bu kuramın temel prensiplerinden biri, çeviri sürecindeki odak noktasının çevirinin hedef kültür okuyucusu ve metni olduğu ile ilgilidir. Toury (1980), çevirmenin çeviriyi yaparken hedef kültürdeki okuyucuların dil ve kültür beklentilerini dikkate alması gerektiğini vurgulamaktadır.

Çevirinin başarısı, çevirmenin hedef kültür okuyucusuyla kurduğu bağlam üzerinden ölçülmektedir.

Hedef kültür ve hedef okuyucu, Toury'nin kuramında merkezi bir rol oynamaktadır. Bu kurama göre çevirmen, çeviri sürecini tamamlanmış bir ürün olarak görmeli ve bu ürünün hedef kültürde nasıl algılanacağını düşünmelidir (Toury, 1984, s. 78). Çeviri, sadece bir dil oyunu değil, aynı zamanda bir kültür aktarımıdır. Bu bakımdan Toury, çeviri sürecinin belirli normlar ve çerçeveler içinde gerçekleştiğini öne sürmektedir (Toury, 1980). Bu normlar, çevirmenin çeviri kararlarını ve stratejilerini etkilemektedir. Çeviri, bu normlara uygun olarak yapıldığında hedef kültürde daha etkili bir şekilde iletilir. Toury, *Betimleyici Çeviri Araştırmaları ve Ötesi* adlı eserinde normlar kuramını Öncül Normlar, Süreç Öncesi Çeviri Normları, Çeviri Süreci Normları olarak 3'e ayırarak sınıflandırmıştır. Öncül normlar, çevirmenin çeviriyi hangi dizgeye yakın yapacağı konusunda vereceği ön karardır. Süreç öncesi çeviri normları, çevirinin hangi dile, kültüre çevrileceği, aktarılacak metnin türleri, hangi yazarın hangi metnin seçileceği, çevirinin yazılı mı veya sözlü mü yapılacağı gibi konularda alınacak kararları; çeviri süreci normları ise çeviri süresince alınan tüm kararları içine alır (Zeytinkaya, 2016, s. 37).

Hedef (erek) odaklı çeviri kuramında, bu çalışmada ele alınan ve Toury'nin de öne attığı iki öncül kavram bulunmaktadır. Bu kavramlar; "kabul edilebilirlik" ve "yeterlilik" kavramlarıdır. Yeterlilik kaynak metne sadıklık; kabul edilebilirlik ise hedef dilin ilke ve kurallarına uygunluk manasını taşımaktadır. Çeviri, kaynak metnin normlarına yakınsa "yeterli çeviri"; hedef dilin normlarına yakınsa "kabul edilebilir" çeviri olarak ifade edilmektedir (Öztürk, 2021, s. 956). Kuram aynı zamanda çevirinin kültürel bir eylem olduğunu da vurgular (Ece, 2013, s. 51). Bu bakımdan çeviri dilin ötesine geçerek kültürel bağlam içinde değerlendirilmelidir. Çevirmen, sadece dilin değil; aynı zamanda kültürün de bir taşıyıcısıdır.

Toplumsal bağlam, Toury'nin kuramında önemli bir yer tutar. Çeviri, toplumsal faktörlerle etkileşim içinde olduğu için bu faktörleri anlamak, çevirinin hedef kültürdeki etkisini değerlendirmek açısından önemlidir. Gideon Toury'nin Erek Odaklı Yaklaşım Kuramı, çeviriye yeni bir perspektif kazandıran ve çevirmenin odak noktasını hedef kültür okuyucusuna yönlendiren önemli bir çerçevedir (Zeytinkaya, 2016). Çeviri sürecinde kültür, dil, normlar ve toplumsal faktörlerin birleşimini ele alan bu kuram, çevirinin kompleks doğasını daha iyi anlamamıza da yardımcı olur.

Eugene A. Nida'nın Eşdeğerlik Kavramı

Eugene Albert Nida, çeviri kuramları içinde önemli bir yere sahip olan eşdeğerlik kavramı ile çeviri sürecine farklı bir perspektif getirmiştir. Bu kuram, dilin yanı sıra kültür ve iletişim bağlamında da çeviriyi ele alarak, çevirmenin eseri kaynak dilden hedef dile aktarırken nasıl bir yol izlemesi gerektiğini açıklamaktadır. Nida'nın eşdeğerlik kavramının temel ilkesi, çevirinin, kaynak dilde ifade edilen düşünce ve anlamın, hedef dilde de aynı düşünce ve anlamı ifade etmesi gerektiğidir (Karavin, 2016, s. 128). Bu gereklilik, çevirinin dilin yanı sıra kültürler arası iletişimi de başarılı bir şekilde gerçekleştirmesi gerektiği anlamına gelmektedir. Bundan dolayıdır ki eşdeğerlik, dildeki kelime anlamının eşdeğerliği üzerine odaklanır (Karavin, 2016). Nida (1964) ve bir kelimenin sadece aynı anlamı ifade etmesi değil; aynı zamanda hedef kültürde aynı etkiyi uyandırması gerektiğini savunmaktadır. Çevirmen, hedef kültürün dil ve kültürünü anlamalı ve çevirisini bu bağlamda şekillendirmelidir.

Nida (1964, s. 112) farklı diller arasında birebir birbirini karşılayan eşdeğerliğin olmadığını belirtmektedir. Çeviri metni, kaynak metnin kelimesi kelimesine aynısı değil; yakın veya benzerini ifade etmektedir. Çeviri sürecinde çevirmenin çeviriye kendi yorumu katmaması imkansızdır. Nida'ya göre eşdeğerliğin biçim, biçem ve anlam bakımında da sağlanması gerekmektedir (Nida, 1964).

Nida, biçimsel eşdeğerlik ve devingen (dinamik) eşdeğerlik olmak üzere iki farklı eşdeğerlikten söz etmektedir (Karavin, 2016). Biçimsel eşdeğerlik, kaynak metnin doğrudan içeriği ve dilbilimsel yapısı ile ilgili olup; kaynak metindeki iletinin doğru ve eksiksiz bir şekilde erek dile en yakın eşdeğerliği ile aktarılmasını ifade eder (Konu, 2019, s. 500). Devingen eşdeğerlik ise metnin içeriğinden ziyade kaynak metnin okuru ile kaynak metin arasında kurulan ilişkinin aynısının erek metin okurları ve erek metin arasında da kurulması ile ilgilenmektedir (Cansız ve Seymen, 2022, s. 6). Çevirmenin erek metinde doğallığı bulup, erek kültür okurunun dilbilimsel ve kültürel bağlamlarına uyan bir uyarlama yapması gerekmektedir. Kaynak metni erek kültüre yakınlaştırarak alıcının kaynak metinde geçen iletini anlayabilmesi için kaynak dil kontekstindeki kültürel öğeleri anlaması sağlanmaktadır (Dindar, 2021, s. 1016). Çünkü devingen eşdeğerlik ile kaynak metnin verdiği mesajın birebirini erek kültür okurlarında da uyandırılması şarttır.

Nida ayrıca eşdeğerliliğin tam anlamıyla dil düzeyinde değil; aynı zamanda iletişimsel düzeyde de olması gerektiğini vurgular. Çeviri, yalnızca kelime dağarcığına değil, aynı zamanda o kültürdeki alışkanlıklar, normlar ve değerlere uygun bir şekilde yapılmalıdır (Yalçın, 2015, ss. 81-82). Bu kuram, özellikle dini metinlerin çevirisinde etkili olmuştur. Nida, kutsal metinlerin, sadece kelime anlamını değil, aynı zamanda bu metinlerin vurgu yaptığı mesajı ve ruhu doğru bir şekilde taşıması gerektiğini belirtmektedir (Nida, 1964). Sonuç olarak, Eugene A. Nida'nın eşdeğerlik kavramı, çeviri sürecinde dilin yanı sıra kültür ve iletişim faktörlerini de dikkate alan bir çerçeve sunar. Çevirmenin anlamın kaynak kültürden hedef kültüre etkili bir şekilde aktarılmasını sağlamak için özenli bir denge kurması gerekliliği temel prensiptir (Aksoy, 2001, s. 4).

Yöntem

Veri toplama sürecinde kullanılan örnekleme yöntemleri, bir araştırmanın güvenilirliği ve geçerliliği üzerinde kritik bir rol oynar. Bu bağlamda, seçilen örnekleme yöntemi, elde edilen verilerin genel popülasyona nasıl genellenebileceğini belirler. Bu çalışmada, veri toplama sürecindeki basit (tesadüfi) örnekleme yöntemi tercih edilmiştir.

Basit örnekleme yöntemi, toplum içindeki her bir üyenin eşit bir olasılıkla seçildiği bir örnekleme stratejisidir (Baltacı, 2018, s. 239). Bu yöntem, popülasyonun geneline dair genellemeler yapma potansiyeli taşır. Veri toplama sürecinin başlangıcında, rastgele seçilmiş örneklem birimleri belirlenir. Bu adım, her bir üyenin seçilme olasılığını eşit hale getirir ve örneklemin topluluğu temsil etme şansını artırır (Baltacı, 2018).

Basit örnekleme yönteminin birkaç avantajı vardır. İlk olarak, uygulanması oldukça kolaydır ve araştırmacılar tarafından sıklıkla tercih edilir. Ayrıca, topluluğun geneline dair genellemeler yapma potansiyeli yüksektir. Veri toplama sürecinde rastgelelik, örneklemin içindeki çeşitliliği artırabilir. Ancak, basit örnekleme yöntemi bazı zorluklar ve sınırlamalar içerebilir. Özellikle

büyük toplumlarda zaman ve maliyet açısından zorluklar ortaya çıkabilir. Ayrıca, topluluğun homojen olduğu durumlarda, örneklemin genellemeleri sınırlanabilir (Baltacı, 2018, s. 240).

Çalışmanın bu kısmında, Albert Camus'un *Düşüş* romanındaki ifadelerin üç farklı Türkçe çevirisi, önce Toury'nin erek odaklı kuramı bağlamında çözümlenmektedir. Ardından bu ifadelerin çeviride eşdeğerlik çerçevesinde analizi amacıyla Nida'nın öne sürdüğü biçimsel ve dinamik eşdeğerlik kavramından hangisine uyduğu tespit edilmeye çalışılmaktadır. Yapılan bu analiz, mevcut eserlerin içindeki örneklemlerden seçilmiş olup; yapılan yorumlar ve sonuçlar bu örnek cümleler ile sınırlandırılmıştır. Bu analizlerde;

KM: Kaynak Metni,

Ç1: 1 numaralı çeviri metnini,

Ç2: 2 numaralı çeviri metnini,

Ç3: 3 numaralı çeviri metnini ifade etmek için kullanılmaktadır.

Bu çalışmada, 1 numaralı çeviri metninde Hüseyin Demirhan'ın Can yayınlarından 2023 yılında basılan 450. Baskısı (Demirhan, 2023); 2 numaralı çeviri metninde Yalçın Tura'nın Varlık Yayınları'ndan 1993 yılında basılan 1. Baskısı (Tura, 1993); 3 numaralı çeviri metninde ise Ferit Edgü'nün Ataç Kitabevi'nden 1961 yılında basılan ilk baskısı (Edgü, 1961) incelenmiştir. Bu baskıların ve basım yıllarındaki çevirilerin tercih edilmesinin sebebi çevirilerin iletişimsel ve kültürel boyutlarını yıllar içinde de yıllar içindeki değişimini analiz etmektir. Çevirinin gerçekleştiği tarihsel ve kültürel bağlamın, çeviri süreci ve sonucu etkileme olasılığı olduğundan dildeki değişiklikler, kültürel referansların evrimi, sosyal normların değişimi gibi faktörlerin çeviriye etkisi incelenmiştir.

ÖRNEK-1			
Kaynak Metin (Albert Camus)	Çeviri Metni-1 (Hüseyin Demirhan)	Çeviri Metni-2 (Yalçın Tura)	Çeviri Metni-3 (Ferit Edgü)
Arrêtons-nous sur ces cimes. Vous comprenez maintenant ce que je voulais dire en parlant de viser plus haut (s. 13)	Bu yüce noktada duralım. Şimdi anlıyorsunuzdur gözümü yüseklerle dikmişim derken ne söylemek istediğimi. (s.22)	Bu yüksek noktalarda duralım. Şimdi anlıyorsunuzdur daha yüceyi amaçlamaktan söz ederken ne demek istediğimi. (s.20)	Duralım bu yüceliklerde. Daha yüseklerle nişan alıyorum derken ne demek istediğimi anlıyorsunuz şimdi. (s.13)

Erek Odaklı Kuram ve Nida'nın Eşdeğerlik Bağlamı Kapsamında Çevirilerin Analizi

KM'de geçen "viser plus haut" sözcük öbeği "yüksekleri amaçlamak" anlamına gelmektedir. Ç1'de çevirmen bulunduğu ortamdan, durumdan daha üstün bir yere varmak, ulaşmak istediği amaç anlamına gelen "gözünü yükseklerle dikmek" deyimini kullanarak erek metnin normlarına yakın bir çeviri seçip kabul edilebilir bir çeviri yapmıştır. Yine aynı şekilde hedef dil okurunun kültürüne uygun olması sebebiyle devingen (dinamik) eşdeğerliği de sağlamış olduğu söylenebilir. Ç2'de ise çevirmen birebir aynı manaya gelen "yüceyi amaçlamak" ifadesiyle KM'e sadık kalarak yeterli bir çeviri yapmıştır. Birebir olması sebebiyle de biçimsel eşdeğerlik ilkesine uymaktadır. Ç3'e bakıldığında ise çevirmen daha çok askeri bir tabir olan "nişan almak" deyimini kullanmıştır. Bu deyim bir hedefi vurmak için ateşli silahlara gerekli doğrultuyu vermek manasına gelmektedir. Çevirmen burada metafor yaparak cümleye okuma hazzı vermeye çalışmış olabilir. Bu bağlamda, hedef dil metnine sadık kalarak kabul edilebilir bir çeviriye; hedef dil okurunu hedef alarak çeviri yapması sebebiyle de devingen eşdeğerliğe uyduğunu söylenebilir.

ÖRNEK-2			
Kaynak Metin (Albert Camus)	Çeviri Metni-1 (Hüseyin Demirhan)	Çeviri Metni-2 (Yalçın Tura)	Çeviri Metni-3 (Ferit Edgü)
N'était-ce pas cela, en effet, l'Éden, cher monsieur : la vie en prise directe ? (s. 14)	Gerçekten de cennet bu değil midir, aziz bayım, hayatla araya aracı koymadan yaşamak? (s.24)	Gerçekten de cennet bu değil miydi, aziz bayım: Doğrudan kavrayarak yaşamak? (s.22)	Kişinin doğrudan doğruya ele geçirdiği yaşantının ta kendisi değil mi bu cennet denilen sevgi? (s.15)

Eserin bu bölümünde avukat olan Clémence, sürekli tekrar eden bazı suçların kısa sürede ünlendiğini; fakat bu ünün de kısa sürdüğünü belirtmektedir. Çünkü suç, hep işlenen bir suç ve sürekli faili değişmektedir. Clémence bu kısa ünün suçlulara pahalıya patladığını; ama kendisi için ise avantaj olduğundan söz etmektedir. Kısa sürede ün kazanmak için suç işleyen insanları savunmanın daha az efor sarf ederek daha ekonomik olduğunu dile getirmektedir. Suçlular daha az bedel ödesin diye birtakım çabalar gösterdiğini; bu şekilde de onlara borcunu ödediğini varsaymaktadır. Suçlular bedel öderken, yargıçlar ceza verirken, kendisinin her türlü görevden ve yaptırımından uzak cennet gibi bir hayat yaşadığını dile getirmektedir.

KM'de de yer alan "la vie en prise directe" söz öbeği, metin de göz önüne alınarak, "doğrudan doğruya ele geçirilmiş hayat, aracısız alınmış, ele geçirilmiş hayat" olarak çevrilebilir. Ç1'de çevirmen bu söz öbeğini "hayatla araya aracı koymadan yaşamak" olarak çevirmiştir. Çevirmen erek metnin okurlarına, metni daha anlaşılır kılmak adına erek dilin normlarına yakın bir çeviri yapmıştır. Bu bağlamda, kabul edilebilir çeviri ve devingen eşdeğerliğe uyan bir çeviri yaptığı söylenebilir.

Ç2'ye bakıldığında 'doğrudan kavrayarak yaşamak' şeklinde çevrildiği görülmektedir. Km'de kavramak kelimesini karşılayan bir kelime bulunmamaktadır. Çevirmen hedef dil okurlarını göz önüne alarak bir nevi erek dil normlarına uygun bir çıkarımda bulunmuştur. Bu bağlamda, hedef dilin normlarına bağlı kaldığından kabul edilebilir bir çeviri ve dinamik eşdeğerliğe uygun bir

çeviri olduğu söylenebilir. Ç3'te ise çevirmen, aynı söz öbeğini kişinin “doğrudan doğruya ele geçirdiği yaşantı” olarak çevirmiştir. Çevirmenin KM'deki yapı ve metnin normlarına tam anlamıyla sadık kalarak yeterli çeviri gerçekleştirmiştir. Birebir çeviri yapıldığı göz önüne alındığında da biçimsel eşdeğerliğe uyduğu söylenebilir.

ÖRNEK-3			
Kaynak Metin (Albert Camus)	Çeviri Metni-1 (Hüseyin Demirhan)	Çeviri Metni-2 (Yalçın Tura)	Çeviri Metni-3 (Ferit Edgü)
Ah! Celui-la parlait d'or!	Ah! Bunu söyleyen lafı gediğine oturtmuş!	Ah! Bu sözü söyleyen çok güzel söylemiş!	Ah! Söz değil, altın!

KM'de geçen “parler d'or” deyimini Fransızcada “güzel söylemek, iyi söylemek” anlamına gelmektedir. Ç1'de çevirmen bu deyimii kaynak metinde iyi analiz ederek erek metinde de benzer anlamda kullanılan ve bir lafı tam yerinde söylemek anlamına gelen “lafı gediğine oturtmak” deyimii ile çevirmeyi tercih etmiştir. Çevirmenin erek metnin ilke ve normlarına yakın, erek metin okuyucularının da rahatlıkla anlayabileceği bu ifade ile kabul edilebilir çeviri ve aynı zamanda devingen eşdeğerliğe uyan bir çeviri yapmış olduğu söylenebilir.

Ç2'de ise çevirmen kaynak dildeki içerik ele alındığında birebir çeviri yapmış, KM'e sadık kalarak da yeterli çeviri ve biçimsel eşdeğerlik örneğini sunmuştur. Ç3'e gelindiğinde ise çevirmenin “söz değil, altın” olarak çeviri yaptığı görülmektedir. Söylenen sözün doğruluğunu vurgulamak adına mecaz ifade tercih etmiştir. Çevirmen mecaz kullanarak hedef metin okurlarına anlatımı daha kuvvetli hale getirmek veya renklendirmek istemiş olabilir. Bu bağlamda, Km'nin normlarına uzak, tamamen hedef metnin normlarına yakın bir çeviri yaparak kabul edilebilir çeviri ve devingen eşdeğerliğe uyan bir çeviri gerçekleştirmiş olduğu söylenebilir.

ÖRNEK-4			
Kaynak Metin (Albert Camus)	Çeviri Metni-1 (Hüseyin Demirhan)	Çeviri Metni-2 (Yalçın Tura)	Çeviri Metni-3 (Ferit Edgü)
Mais laissez-moi auparavant vous faire remarquer que ma concierge, qui s'était ruinée en crucifix, en beau chêne, et en poignées d'argent, pour mieux jouir de son émotion, s'est collée, un mois plus tard, avec un faud à belle voix. (s.18)	Ama önce şunu söylememe izin verin, duygularımın tadını daha iyi çıkarmak amacıyla tabutun haçı, kaliteli meşesi ve gümüş kulpları için büyük masrafa giren bizim kapıcı kadın, bundan bir ay sonra giyim kuşam budalası, güzel sesli bir hödük ile yaşamaya başladı. (s.30)	Ama önce şuna dikkatinizi çekmeme izin verin, heyecanının tadını daha iyi çıkarmak için tabutun haçı, güzel meşesi ve gümüş kulpları için büyük masraflara giren bizim kapıcı kadın, bundan bir ay sonra güzel sesli, giyim budalası bir herifle nikahsız yaşamaya başladı. (s.28)	Bırakın da daha önce kapıcı kadının heyecanlarından yeterince pay almak için harçlarla, güzel zincirlerle, gümüş kulplarla iflas edip, bir ay sonra da güzel sesli bir bıçkına tutulduğunu bildireyim size. (s.19-20)

KM'de geçen "faraud" kelimesi, "şıklık budalası, giyim kuşamına düşkün" manasına gelmektedir. Ç1'e bakıldığında "güzel sesli bir hödük" olarak çevrildiği görülmektedir. Hödük Türkçede "anlayışsı kıt, aptal" anlamlarına gelmektedir. Çevirmen söz konusu karakterin zalim, kaba ve kötü davranışlarından ötürü onun anlayışsız biri olduğuna vurgu yaparak, hedef metin okuyucularına anlamı daha güçlü kılmak adına böyle bir çeviriyi tercih etmiş olabilir. Çevirmen erek metne daha yakın bir çeviri tercih ederek kabul edilebilir bir çeviri yapmıştır. Bu bağlamda, devingen eşdeğerliğe de örnek sunmuştur.

Ç2'de ise "giyim budalası" bir herifle olarak çevrilmiştir. KM ile büyük ölçüde benzer anlama gelse de "herif" kelimesi ile erek metne özgü bir ekleme söz konusudur. Çevirmenin metnin anlamını güçlendirmeyi amaçlayıp aynı zamanda da bağdaşık olmasını sağlamak istemiş olabileceği düşünülmektedir. Çevirinin böylece erek metnin normlarına yakın bir çeviri olduğu varsayılarak kabul edilebilir çeviri ve biçimsel eşdeğerliğe örnek teşkil ettiği söylenebilir.

Ç3'te ise, "güzel sesli bir bıçkın" olarak çevrildiği görülmektedir. Bıçkın, "hovarda, serseri, kabadayı" manalarına gelmektedir. Çevirmenin hedef metin okurlarına KM'de geçen şahsın karakterini vurgulamak adına böyle bir çeviriye başvurduğu düşünülebilir. Ç1 ve Ç2'de de olduğu gibi kabul edilebilir ve devingen eşdeğerlik örneğidir. Erek metinlerde geçen hödük, herif ve bıçkın ifadelerini KM'de karşılayan herhangi bir ifade bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu üç erek metnin çevirisinde de yerleştirme söz konusudur. Çevirmenlerin üçü de erek metnin okurlarının yabancılaşma çekmeyeceği bu ifadeler ile çeviri yapmayı tercih etmişlerdir.

ÖRNEK-5			
Kaynak Metin (Albert Camus)	Çeviri Metni-1 (Hüseyin Demirhan)	Çeviri Metni-2 (Yalçın Tura)	Çeviri Metni-3 (Ferit Edgü)
Vous avez remarqué qu'il y a des gens dont la religion consiste à pardonner toutes les offenses et qui les pardonnent en effet, mais ne les oublie jamais. (s.24)	Dikkat etmişsinizdir, inançlarının temeli her türlü hakareti bağışlamak olan insanlar vardır, gerçekten de bağışlarlar ama hiç unutmazlar. (s.39)	Dikkat etmişsinizdir, inancı tüm hakaretleri bağışlamak olan insanlar vardır, bu hareketleri bağışlarlar gerçi ama çok unutmazlar. (s.37)	Dinleri, tüm küçük düşürücü davranışları bağışlamayı buyuran kişiler gözünüze çarpmıştır, gerçekten de bağışlarlar evet ama hiçbir zaman unutmazlar. (s.27)

KM'de geçen "remarquer" fiilinin 3. anlamı "dikkat etmek" 'dikkate almak' manalarına gelmektedir (Saraç, 2017, s. 1917). Ç1'de çevirmen kelimesine çevirerek, dikkat etmek fiilini kullanmış ve KM'e sadık kalmıştır dolayısıyla yeterli çeviri yapmıştır. Kaynak metnin denkliliği de göz önüne alındığında biçimsel eşdeğerliğe de uyduğunu görmekteyiz. Ç2'de de Ç1'deki gibi birebir çevirinin söz konusu olduğunu görmekteyiz. Çevirmen Fransızca sözlük anlamındaki gibi kelimesine çeviri yöntemini kullanmıştır. Bu bağlamda yeterli ve biçimsel eşdeğerliğe uyan çeviri gerçekleştirmiştir.

Ç3'e gelindiğinde ise çevirmenin "remarquer" fiilini "göze çarpmak" fiili ile karşıladığı görülmektedir. Görünüşü, duruşu ile dikkati üzerine çekmek anlamına gelen "göze çarpmak" deyimini kullanılarak, erek metin okurları tarafından da benimsenmiş, kalıplaşmış bir deyim aracılığı ile çevirinin gerçekleştirildiği görülmektedir. Çevirmen mecazi bir deyim kullanarak anlamı derinleştirerek daha çekici kılmayı amaçlamış olabilir. Bu bağlamda, erek metne özgü çeviri yaparak kabul edilebilir çeviri ve devingen eşdeğerliğe örnek teşkil ettiği söylenebilir.

ÖRNEK-6			
Kaynak Metin (Albert Camus)	Çeviri Metni-1 (Hüseyin Demirhan)	Çeviri Metni-2 (Yalçın Tura)	Çeviri Metni-3 (Ferit Edgü)
Cependant, les plaçant si haut , je les ai utilisées plus souvent que servies. (s.28)	Böyle yere göğe sığdıramamakla beraberi kadınlara hizmet etmekten ziyade onları kullanmışımdır.(s.44)	Yine de, böyle çok üstün yere koymakla , hizmet etmekten çok kullanmışımdır onları.(s.42)	Böylece onları yükseklere koyduktan sonra onlar hizmet edeceğime daha çok onları ben kullanmışımdır.(s.30)

KM'de geçen "*placer si haut*" ifadesi "*çok yükseğe yerleştirmek, yükseğe koymak, yerleştirmek*" manalarına gelmektedir. Ç1'de çevirmen bu ifadeyi çok önem vermek, nasıl davranacağını bilememek anlamlarına gelen "*yere göğe sığdıramamak*" deyimini ile ifade etmeyi tercih etmiştir. Tamamen erek metnin okurlarının anlayışına hitap eden ve erek metnin kültürünü yansıtan bir deyimdir. Çevirmen KM'deki bu ifadeyi çevirirken hedef dilde de aynı etkiyi yaratmaya çalışmış, hedef dilin okurlarına tanıdık ve içerikle daha bağlantılı bir ifade sunmayı hedeflemiş olabilir. Bu bağlamda kabul edilebilir ve devingen eşdeğerliğe uyan bir çeviri gerçekleştiği söylenebilir.

Ç2'ye gelindiğinde ise bu ifadenin "*üstün yere koymak*" olarak çevrildiğini görülmektedir. "*Haut*" kelimesi "*yüksek, yukarı, büyük, önemli, yüce, kabarık, tiz, üst, yukarı, tepe*" gibi anlamlara gelmektedir. Üstün yer ifadesi nitelik olarak daha yüksek, emsallerine göre yüksek seviyede olan anlamlarına gelmektedir. Çevirmen erek metnin okurlarına hitap eden bir çeviri yapmıştır. Erek metnin kültürüne has ifadeler kullanılarak, hem kabul edilebilir çeviri hem de devingen eşdeğerliğe uyan bir çeviri gerçekleştirmiştir. Ç3'te ise çevirmen "*yükseklere koymak*" fiili ile çeviri yapmayı tercih etmiştir. KM'de geçen "*placer si haut*" ifadesini birebir karşılamaktadır. Çevirmen KM'nin normlarına tamamen sadık kalarak yeterli çeviri ve biçimsel eşdeğerliğe uyan bir çeviri gerçekleştirmiştir.

ÖRNEK-7			
Kaynak Metin (Albert Camus)	Çeviri Metni-1 (Hüseyin Demirhan)	Çeviri Metni-2 (Yalçın Tura)	Çeviri Metni-3 (Ferit Edgü)
J'avais alors gagné, et deux fois, puisque, outre le désir que j'avais d'elles, je satisfaisais l'amour que je me portais, en vérifiant chaque fois mes beaux pouvoirs. (s.30)	Böylece bir taşla iki kuş vurmuş oluyordum. (s.46)	O zaman ben kazanıyordum hem de iki kez. (s.45)	Böylece kazanıyordum, hem de iki kez. (s.33)

KM'de geçen "j'avais alors gagné; et deux fois" söz öbeğinin birebir çevirisi; "kazanıyordum, hem de iki kez" şeklindedir. Ç1'e bakıldığında "bir taşla iki kuş vurmak" deyimini ile çevirinin aktarımı söz konusudur. Çevirmen kaynak metinde geçen ifadenin tam manasını aktarabilmek adına deyim kullanarak anlamın karşılığını vermiştir. Çevirmenin erek metnin okurlarına mecazlı bir anlatım ile cümlenin manasını da okurlara bilgece aktarmaya çalışıp; metnin anlam derinliğini artırmak gayesiyle çeviriyi gerçekleştirmiş olabileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda, bu çeviri kabul edilebilir çeviri ve erek metnin toplumunun da kültürünü yansıtmaya itibariyle devingen eşdeğerliğe uygun bir çeviridir.

Ç2'ye gelindiğinde ise metnin birebir çevrildiği görülmektedir. Çevirmen kaynak metnin normlarına sadık kalarak yeterli çeviri yapmıştır. Bununla birlikte yapılan çeviri kaynak metindeki denkliği sağladığından biçimsel eşdeğerliğe de uymaktadır. Ç3'te ise Ç2'de olduğu gibi birebir çeviri söz konusudur. Bu bağlamda, yeterli çeviri ve biçimsel eşdeğerliğinde sağlandığı söylenebilir.

ÖRNEK-8			
Kaynak Metin (Albert Camus)	Çeviri Metni-1 (Hüseyin Demirhan)	Çeviri Metni-2 (Yalçın Tura)	Çeviri Metni-3 (Ferit Edgü)
Ou sinon mon raisonnement se casserait le nez. (s.53)	Yoksa düşünme sistemim çökerdi. (s.77)	Yoksa düşünme gücüm güme giderdi. (s.75)	Yoksa tüm bu açıklamalarımın bir anlamı olmazdı. (s.58)

Kaynak metinde geçen “*se casserait le nez*” deyimini “*başarısızlığa uğramak ve kış üstüne oturmak*” manalarına gelmektedir. Ç1’de çevirmen işleyen bir şeylerin artık işlevini yerine getirememesi, çalışmaması anlamlarına gelen ve hedef kültürde de teknik bir terim olan “*sistemi çökmek*” fiilini kullanmıştır. Çevirmen mecazlı bir anlatım tercih ederek KM’deki idiomatik ifadeyi teknik bir ifade ile çevirerek; hedef dil okurları için orijinal metnin anlatmak istediği duyguyu ve niyeti korumayı amaçladığı veya net aktarmaya çalıştığı düşünülebilir. Bu kapsamda erek metin okuruna ve erek metnin normlarına yakın bir çeviri yapılarak kabul edilebilir bir çeviri elde edilmiştir. Aynı zamanda bu çeviri devingen eşdeğerliğin de bir örneğini teşkil etmektedir.

Ç2’ye bakıldığında ise “*güme gitmek*” deyimini ile çevirinin karşılandığı görülmektedir Güme gitmek, “*bir işe yaramamak, boşuna yok olmak*” anlamlarına gelmektedir. Kaynak metindeki anlamla birebir örtüşmese bile KM’de verilmek istenen ifadenin erek metinde anlamı karşılanmaktadır. Erek metnin okurlarının hafızasında başaramamak anlamlarına geldiği de düşünülecek olursa, çevirmenin kabul edilebilir bir çeviri ve devingen eşdeğerliğe uygun bir çeviri yaptığı görülmektedir.

Ç3’te ise çevirmen tamamen farklı bir çeviri yöntemi izlemiştir. Bu erek metinlerin içinde basım yılının en eski olan eserin Ç3 metni olduğu göz önüne alındığında , çevirmen erek metnin okuyucuların zihninde en kolay anlamıyla canlanacak bir çeviri yapmayı hedeflemiş olabilir. Erek metnin normlarına özgü çeviri yaptığından kabul edilebilir çeviri ve devingen eşdeğerliğe uyan bir çeviri ortaya koymuştur.

ÖRNEK-9			
Kaynak Metin (Albert Camus)	Çeviri Metni-1 (Hüseyin Demirhan)	Çeviri Metni-2 (Yalçın Tura)	Çeviri Metni-3 (Ferit Edgü)
Parlons plutôt de ma courtoisie. Elle était célèbre et pourtant indiscutable.(s.12)	Daha çok nezaketimden söz edelim. Nezaketim ün salmıştı . Asla tartışma götürmezdi. (s.21)	Daha çok ,nezaketimden söz edelim. Bu nezaket ünlüydü ama tartışma götürmezdi yine de. (s.19)	Dilerseniz daha çok inceliğimden söz edelim. Dillerde dolaşırdı bu, su götürürlüğü de yoktu! (s.12)

KM’de yer alan “*était célèbre*” , “*ünlü olmak, tanınmış olmak*” manalarına gelmektedir. Ç1’de “*ün salmıştı*” olarak çevrilmiştir. Çevirmen ün salmak deyimini kullanarak hem çeviriye bir güç katmış; hem de erek metin okuyucularına daha yakın bir çeviri ortaya çıkarmayı hedeflemiş olabilir. Bu bakımdan çevirmen kabul edilebilir çeviri ve devingen eşdeğerliğe uyan bir çeviri gerçekleştirmiştir.

Ç2’de ise çevirmen bu söz öbeğini kaynak metinde geçen anlamıyla birebir örtüşecek şekilde çevirmiştir. Kaynak metnin normlarına sadık kaldığından yeterli bir çeviri, içerik olarak da kaynak metindeki fiili hedef dildeki denk ifadeye göre çevirdiği için de biçimsel eşdeğerliği sağladığını söylenebilir.

Ç3'e gelindiğinde ise çevirmen "her yerde bahsedilmek, kendisinden söz edilmek" manasına gelen "dillerde dolaşmak" deyimini kullanarak çeviriyi gerçekleştirmiştir. Çevirmen erek metinde yaygın kullanılan bir deyim tercih ederek erek metin okurlarına daha yerel, daha doğal bir ifade kazandırmayı hedeflemiş olabilir. KM'nin anlamını koruyarak aynı anlamı ve duyguyu erek metnin okuyucularına kendi kültürlerinde daha anlamlı, daha estetik olan bir söz öbeği ile sunmak istediği söylenebilir. Böylelikle erek metne bağlı kalarak kabul edilebilir çeviri ve devingen eşdeğerliğe uyan bir çeviri gerçekleştirmiştir.

ÖRNEK-10			
Kaynak Metin (Albert Camus)	Çeviri Metni-1 (Hüseyin Demirhan)	Çeviri Metni-2 (Yalçın Tura)	Çeviri Metni-3 (Ferit Edgü)
donc, un bourgeois , à peu près! mais un bourgeois raffiné!	Öyleyse, aşağı yukarı bir burjuvasınız! Ama artırılmış, saf bir burjuva. (s.12)	Demek ki bir kent soylusunuz aşağı yukarı! Ama incelmış bir kentsoylu.(s.10)	Tamam ,aşağı yukarı bir kentli! Ama incelmış bir kentli.(s.6)

Kaynak metinde karşılaşılan "bourgeois" kelimesi Fransa'da köylü, işçi veya soylular sınıfına dahil olmadan, statü ve gücünü eğitimden, iş insanlığından ve zenginliğinden alan kentli insanlara söylenmektedir. Türk Dil Kurumu(TDK)'nda kelime karşılığı "kentsoyludur." Ç1'de çevirmenin belli bir döneme veya sosyal sınıfa ait olan bu ifadeyi koruyarak, kaynak metne sadık kaldığı görülmektedir. Bu bağlamda, yeterli çeviri ve çevirinin biçimsel eşdeğerliğe uygun olduğu anlamı da çıkartılabilir.

Ç2'de çevirmen erek kültürü göz önünde bulundurarak direkt erek metindeki karşılığı olan "kentsoylu" kelimesini kullanarak ifadeyi yerelleştirmeyi ve terimi tanıdık hale getirmeyi tercih etmiştir. Çevirmen erek kültür okuyucularının daha kolay anlamasını sağlamak amacıyla bu kelimeyi kullandığı söylenebilir. Bu bağlamda çevirinin kabul edilebilir bir çeviri olduğu ve devingen eşdeğerliğe de uyduğu söylenebilir.

Ç3'te de yine erek metnin ilke ve normlarına uyan bir çeviri ile karşılaşılmaktadır. Kentli kelimesi "şehir hayatından olan, şehirde yaşayan" manalarına gelmektedir. Çevirmen, kaynak metindeki ifadeyi eksiksiz ve doğru bir şekilde hedef metne, erek metnin normlarıyla aktarmıştır. Bu çerçevede kabul edilebilir çeviri ve devingen eşdeğerliğe uyan bir çeviri örneği görülmektedir.

ÖRNEK-11			
Kaynak Metin (Albert Camus)	Çeviri Metni-1 (Hüseyin Demirhan)	Çeviri Metni-2 (Yalçın Tura)	Çeviri Metni-3 (Ferit Edgü)
je m'étonne parfois de l'obstination que met notre taciturne ami à bouder les langues civilisées.(s.3)	Dilsiz dostumuzun uygar dillere burun kıvrma konusundaki inadına şaşıyorum zaman zaman.(s.9)	Bizim o suskun dostumuzun uygar dillere surat asmakta inat etmesine şaşıyorum zaman zaman. (s.7)	Bu pek konuşmayan dostumuzun uygar dillere olan küskünlüğünde inat etmesi arada bir şaşırtıyor beni.(s3)

KM'de yer alan “*bouder*” fiili Fransızca da “*somurtmak/surat asmak*” anlamlarına gelmektedir. Ç1'de çevirmen “*bouder*” fiilini “*burun kıvrma*” olarak çevirmiştir. Surat asmak deyimini genellikle hoşnutsuzluk, kırgınlık veya sinirlenme gibi duyguları ifade etmek için kullanılır ve bu duygular genellikle canlı varlıklar arasında, özellikle insanlar arasında ortaya çıkar. KM'de ise cansız bir varlığa ithafen kullanıldığı görülmektedir. Bu sebeple çevirmenin bu ifade yerine birini veya bir şeyi “*beğenmemek/küçümsemek*” anlamlarına gelen ‘*burun kıvrma*’ deyimini kullandığı söylenebilir. Çeviri bütününe bakıldığında da erek metindeki okuyucuların mantığına da oturacağı aşıkardır. Bu bağlamda, bu çevirinin erek metne yakınlığı sebebiyle kabul edilebilir bir çeviri olduğu ve hedef metnin kültürüne özgüllüğü ile de dinamik eşdeğerliğe uyduğu ifade edilebilir.

Ç2'ye bakıldığında, çevirmen kaynak metinden erek metne çeviri yaparken kaynak metnin normlarına sadık kalmayı tercih ederek birebir çeviri yapmıştır. Dolayısıyla çevirmen, yeterli çevirinin bir örneğini göstermiştir. Bu açıdan değerlendirildiğinde, Nida'nın biçimsel eşdeğerliğini de sağladığı ifade edilebilir. Ç3'e bakıldığında ise çevirmenin “*gücenme, dargınlık*” manalarına gelen “*küskünlük*” kelimesini kullanmayı tercih ettiği görülmektedir. Çevirmen “*surat asmak*” manasına gelen “*bouder*” fiilini erek metinde biçim olarak da değiştirip, isim olan küskünlük kelimesi ile karşılamıştır. Çevirmen mecaz yoluyla cansız olan bir kavrama insani duyguları veya tepkileri atfederek, erek metnin okurlarına KM'deki ifadeyi zenginleştirmek, vurgulamak veya anlamını daha iyi ifade edebilmek adına böyle bir çeviri tercih etmiş olabilir. Erek metinde de yaygın kullanılan bu kelimeyi tercih ederek kabul edilebilir çeviri ve devingen eşdeğerliğe de uyan bir çeviri gerçekleştirmiştir.

SONUÇ

Bu çalışmada erek odaklı kuram ve eşdeğerlik bağlamında Albert Camus'un “*Düşüş*” adlı eserinin üç farklı Türkçe çevirisinin analizi yapılmıştır. Gideon Toury'nin erek odaklı kuramı, çevirmenin eserin iletişimsel amacını ve hedef kültür okuyucusuyla etkileşimini ön planda tutarken; Eugene A. Nida'nın eşdeğerlik kavramı ise, dilin yanı sıra kültür ve iletişim faktörlerini dikkate alarak çeviri sürecine bir perspektif getirmektedir. Analizlerde, çevirmenlerin tercihleri, zorlukları ve başarıları üzerinde durulmuştur. Özellikle erek odaklı kuram bağlamında, çevirmenlerin hedef kültür okuyucusuyla kurduğu bağlamın ve iletişimsel etkinliğin önemi vurgulanmış; eşdeğerlik

kavramı çerçevesinde ise dilbilgisel eşdeğerlikten daha derin anlam eşdeğerliğine ulaşmanın ve kültürel bağlamı korumanın önemine değinilmiştir.

Örnekleme yöntemi olarak tercih edilen basit örnekleme, analizlerin genel geçerliliğini artırmaya katkı sağlamıştır. Çeviri sürecinin zamanla değişen normlarını ve kültürel bağlamını anlamak için seçilen çeviri metinlerinin farklı dönemlere ait olması, analizlerin derinliğini artırmıştır. Sonuçlar, çeviri sürecinin karmaşıklığını vurgulayarak, çevirmenin dilin yanı sıra kültür ve iletişim faktörlerini dikkate alması gerektiğini ortaya koymaktadır. Çevirmenin eserin iletişimsel amacını gözetmesi, hedef kültür okuyucusuyla etkileşim kurması ve dilbilgisel eşdeğerlikten öte, anlamın derinliğine odaklanması, başarılı bir çeviri için önemlidir. Bu açıdan bu çalışma, çeviri alanında daha ileri araştırmaların ve çeviri süreçlerinin daha derinlemesine anlaşılmasının önemini vurgulamaktadır.

Çevirilerde çevirmenlerin çoğunlukla kabul edilebilir çeviri tercih ettiği sonucuna varılmıştır. Hedef dilin normlarına yakın çeviri yapmak okuyucular açısından çevirinin daha iyi anlaşılmasını ve hedef dil ile daha iyi bağlantı kurulmasına yardımcı olabilir. Dahası, kaynak neyin ifade ettiği anlamı daha bütünsel bir şekilde koruyup aktarabilir. Ancak ister hedef metnin normlarına ister kaynak metnin normlarına yakın olsun, dikkat edilmesi gereken husus şudur ki kültürel referanslar ve dil özellikleri gibi unsurların ince nüansları, duygusal yoğunlukları olabildiğince kaybedilmeden çevirinin gerçekleştirilmesi gerektiğidir. Çünkü orijinal ifadenin tam anlamı korunurken, kayıplar yaşanabilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aksoy, B. (2001). Çeviride çevirmen seçimleri ışığında çeviri eleştirisi. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 18(2), Article 2.
- Baltacı, A. (2018). Nitel Araştırmalarda Örnekleme Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), Article 1.
- Camus, A. (1961). *Düşüş* (F. Edgü, Çev.; 1. Baskı). Ataç Kitabevi.
- Camus, A. (1993). *Düşüş* (Y. Tura, Çev.; 1.Baskı). Varlık Yayınları. <https://1000kitap.com/kitap/dusus--131816>
- Camus, A. (2023). *Düşüş* (H. Demirhan, Çev.; 450. bs). Can Yayınları.
- Cansız, U., & Seymen, A. (2022). Masal Çevirisi ve Eşdeğerlik; Grimm Kardeşler'in Külkedisi Masalı ile Türkçe Çevirilerinin Karşılaştırmalı İncelemesi. *Maarif Mektepleri Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5(1), Article 1. <https://doi.org/10.47155/mamusbbd.1103601>
- Dindar, S. (2021). İletişim ve çeviri: Kitle iletişim kuramlarına çeviri açısından bir yaklaşım. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 23, 1012-1026. <https://doi.org/10.29000/rumelide.949975>
- Ece, A. (2013). Erek-Odaklı Kuram, Skopos Kuramı ve Bağıntı Kuramı Bağlamında Çeviri Eğitimi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 26(26),

Article 26.

- Karavin, H. (2016). Çeviri Kuramları Bağlamında Eşdeğerlik Kavramının İzini Sürmek. *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 6(12), Article 12.
- Konu, M. M. (2019). Çeviri edimine dilbilimsel açıdan uygulamalı bir yaklaşım. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 500-516. <https://doi.org/10.29000/rumelide.649339>
- Nida, E. A. (1964). *Toward a Science of Translating: With Special Reference to Principles and Procedures Involved in Bible Translating*. Brill Archive.
- Öztürk, G. M. (2021). Gideon Toury'nin Erek Odaklı Çeviri Kuramı Kapsamında Orhan Hançerlioğlu'nun "Ali" Adlı Romanının Gürcüce Çevirisinin İncelenmesi. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 25, Article 25. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1032545>
- Saraç, T. (2017). *Büyük Fransızca-türkçe Sözlük* (2.Baskı, s. 1492). Can Yayınları.
- Toury, G. (1980). *In search of a theory of translation*. Porter Institute for Poetics and Semiotics, Tel Aviv University.
- Toury, G. (1984). Translation, Literary Translation and Pseudotranslation. İçinde E. S. Shaffer (Ed.), *Comparative Criticism* (6th bs, ss. 73-85). Cambridge University Press.
- Yalçın, P. (2015). *Çeviri Stratejileri Kuram ve Uygulama* (1. Baskı). Grafiker Yayınları.
- Yalçın, P. (2019). Gustave Flaubert'in "Trois Contes" (Üç Hikâye) Adlı Eserinin Çeviri Stratejileri ve İşlemleri Açısından İncelenmesi. *International Journal of Languages Education and Teaching*
- Zeytinkaya, D. (2016). Gideon Toury'nin Erek Odaklı Kuramı Işığında Bedrettin Tuncel'in İnsandan Kaçan Başlıklı Çevirisi. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 4, Article 4. <https://doi.org/10.29000/rumelide.336457>